

KOVÁSZ KELL, HOGY LEGYÜNK!

BESZÉLGETÉS SZAKMÁRÓL ÉS HIVATÁSRÓL

Beszélgetőpartnerem Kopasz Károlyné Turbucz Ágnes hosszú évtizedek óta dolgozik népművelőként. Pályafutása fordulatokban gazdag, sok örömmel, kihívással és tanulsággal. Először szülőfalujában, Vésztőn próbált közönséget teremteni, majd Rákóczi falván szervezett emlékeztető programokat a faluház vezetőjeként. Szolnokon egy frissen visszakapott egyházi művelődési ház beindításának nehézségeivel kellett szembenéznie, majd rövid kitérő után a Verseghy Ferenc Könyvtár és Művelődési Intézet munkatársaként, majd jelenlegi állomáshelyén, a Nemzeti Művelődési Intézet Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Irodájának megyei módszertani referensként dolgozik. Pályafutásáról, a szakmával kapcsolatos tapasztalatairól és a jövőről beszélgettünk.

Mátyus Aliz: *Miért választottad ezt a hivatást, hogyan kezdődött a pályád?*

Kopasz Károlyné Turbucz Ágnes: Gyerekkoromban színésznő szerettem volna lenni. Szerettem a verseket és sok szavalóversenyen részt vettem. Volt egy kedves tanárnőm, aki nagyon biztatott, és lehet, hogy ebbe az irányba mentem volna tovább, ha viszonylag fiatalon közbe nem jön a szerelem. Megismerkedtem a férjemmel, és a színésznői álmokat sutba dobtam. Először óvónőként végeztem és helyezkedtem el, de továbbra is szerettem volna kultúrához, művészethez kapcsolódó munkát végezni, ezért elvégeztem a Szegedi Juhász Gyula Tanárképző főiskolán a népművelés szakot.

– *Hol végeztél először népművelői munkát, milyen tapasztalatokkal gazdagodtál?*

– A diploma megszerzése után rögtön adódott egy számomra fontos lehetőség: Vésztőn, a szülőfalumban hirdettek meg egy népművelői állást. Nagy volt bennem a vágy, hogy visszaadjak valamit. Megkaptam a pozíciót, ami az

öröm mellett sok áldozatot is követelt az egész családtól, mivel már jó ideje Szolnokon éltünk, és most költözni kellett. A falubeliektől, régi ismerősöktől, osztálytársaktól nagyon sok segítséget kaptam, és sok örömet leltem a munkában. Tudtam, hogy Vésztőn rengeteg rejtett érték található, csak rá kell ébreszteni erre az ott lakókat. Ezzel a céllal indítottam útjára, sokak segítségével, a Vésztői Kalendáriumot, mely kifejezetten a helyi érdekességeket, híreket, régi történeteket gyűjtötte csokorba. Az anyaggyűjtés során a legváratlanabb helyeken akadtam kincsekre. A község házában dolgozó egyik hivatalkos például évtizedek óta gyűjtötte a helyi ragadványneveket, és a hatalmas anyag ott hevert a fiókjában. Nagy örömmel bocsátotta rendelkezésünkre, és amikor megjelent a kalendárium, az emberek a piacon és a kocsmában kézzel-kézzel adták, ki-ki keresve a saját ragadványnevet. A Vésztői Kalendárium azóta is minden évben megjelenik,

Kopasz Károlyné Turbucz Ágnes

és nagyon örülök, hogy sikerült valami maradandót útjára indítani. Pályafutásom másik szép pillanata szintén Vésztőhöz kötődik, ugyanis az az öröm ért, hogy én is szervezője lehettem a VI. Európai Gyermekszínijátsszó Találkozóknak, melynek egyik helyszíne Vésztő-Mágor történelmi emlékhely volt. Harminchat

Faluház Rákóczi falván

A Kuruc Hagyományőrző Egyesület

országból több mint háromszáz gyerek vett részt az eseményen. Ekkor és később is minden nyáron valamely történelmi időszakhoz kapcsolódó nyári programot szerveztem a gyerekeknek-szülőknek, ahol a korra jellemző játszókörben kipróbálhattak régi mestersegeket, vagy a szülők segítségével régi recepteket. A rendezvény megkoronázása a záró színjáték volt, melynek mindenki részesévé vált, és tulajdonképpen a többi nap ezt készítette elő. Lehetett ez középkori esküvő vagy a honfoglalók bevonulása, a lényeg, hogy a közösség tagjai korosztályra való tekintet nélkül mind hozzájárultak valamivel, és ezért a magukénak érezték.

– *Úgy tűnik megtaláltad a helyed. Miért döntöttél mégis úgy, hogy váltasz?*

– Valóban úgy éreztem, sikerült elindítani valamit, ugyanakkor a falu vezetése, különösen a polgármester nem igazán ismerte el a munkám, holott mindenkinek fontos a visszaigazolás. Ugyanebben az időszakban veszítettem el édesapámat, ami komoly törést okozott, és elgondolkoztam, vajon ez-e a helyes irány. Jó-e az, hogy ennyire számít mások elismerése, és egyáltalán fontos-e ez? Véletlenül nincsenek, éppen aznap este, amikor ezzel próbáltam szembesíteni magam, meghallgattam egy szerzetes prédikációját. Katolikus vagyok, de akkoriban nem gyakoroltam a vallást, akkor este is a véletlen vezetett oda, és szíven ütött ez a megnyugtató mondat: „Jézus meghalt érted, és nem kell hordoznod a terheidet. Tedd le őket, és Ő mindent megold.” Hallgattam rá, és azóta is igyekszem így szemlélni a dolgokat.

– *Mi történt ezután, változtatott-e ez a felismerés a szakmához való hozzáállásodon is?*

– Nem sokkal ez után kaptam egy ajánlatot a Szolnoktól 15 kilométerre fekvő Rákóczi faluházának vezetésére, amit elfogadtam. Visszaköltöztünk Szolnokra, és új, friss lelkülettel láttam hozzá a munkához. Ami a szemléletváltást illeti, inkább csak megerősítette addigi elképzeléseimet. Úgy gondolom, hogy egy népművelőnek feladata, hogy az emberek lelkével is foglalkozzon. Fontos a személyes kapcsolatok kialakítása. Néha csak arra vágyunk, hogy valaki meghallgasson. Csak azután tudunk valóban eredményt elérni és megszólítani az embereket, ha ismerjük őket mindennapi gondjaikkal, vagy rejtett talentumaikkal együtt. Szerintem, erről szól a kö-

zösségi művelődés, ami akkor lehet hiteles, ha tényleg vesszük a fáradságot, hogy a helyi viszonyokat megismerjük. Nagyon szerettem és szeretem Rákóczi falvát a mai napig, ugyanis számomra is ez volt az új kezdet. Sikerült megbarátkoznom a helyiekkel, és a korábbi alapokon elindulva felkutatni a helyi értékeket, és megpróbálni közösséget teremteni. Itt is folytattam a történelmi tábort, játszókörök szervezését. A település múltjából következett, hogy a kuruc kor legyen az első korszak, amit feldolgozunk. Az egész falut sikerült mozgósítani: jöttek a szülők, a helyi iskola tanárai, a civil szervezetek, a nyugdíjas klub és a gyerekek, kicsik-nagyok egyaránt. Itt is készült egy forgatókönyv, ami köré a kort idéző program szerveződött, és betetőzése a színjáték és a kuruc lakoma volt. Az előkészület napjai alatt játékos módon ismerkedtek meg a gyerekek-felnőttek a kor és a falu történetével, irodalmával, zenéjével. Készíthettek korabeli kézműves termékeket, és az idős nénik-bábsíkok, akik mellett azelőtt elmentek az utcán, most fafaragásra, csuhéfonásra tanították őket. Ez a program sikeresen teremtett igényt az emberekben a folytatásra és a közösségi létre. Bizonyos idő után már önszervező módon indultak kezdeményezések, mint a Kertbarát Kör, Rákóczi Barátainak Köre, Galambászok Egyesülete és még folytathatnám a sort.

– *Sikerült közösséget létrehozni és új kezdeményezéseket újtárra indítani. Miért döntöttél úgy, hogy ismét váltasz?*

– Valóban azt gondolná az ember, ha minden rendben, miért kockázta-

Tájéltadás Nagykorúben

tunk? Egyrészt, sokan szeretik az új kihívásokat, én is ilyen vagyok. Másrészt megtérésem után úgy éreztem, többet szeretnék tenni. Megkeresett a szolnoki belvárosi templom plébánosa, ismertük egymást, és tudta mivel foglalkozom, megkérdezte nem vállalnám-e a frissen visszakapott Szent Imre Művelődési Ház vezetését. Az épület teljesen üres, leszámítva a pár hajléktalant, akik az egyik teremben húzták meg magukat. Sokat gondolkoztam, végül elvállaltam, bár nem szívesen hagytam ott Rákóczi falvát, és nehéz volt az elválás. Úgy éreztem, itt kell helyt állnom. Utólag visszatekintve sem bántam meg a döntést, bár nem tagadom, hogy másra számítottam, és a kétség-telenül hatalmas kihívás túl nagyknak bizonyult, hogy egyedül birkózzak meg vele. Rádöbentett ugyanakkor arra, milyen nagy mértékű tud lenni

veszek részt és nem alkalmazottként, az sokkal gyümölcsözőbb.

– *Milyen feladatokat látsz el az egyházközösségben?*

– Férjemmel közel két évtizede foglalkozunk katekumen csoportokkal, olyan felnőttekkel, akik szeretnének megkeresztelkedni, vagy ugyan megvannak kereszttelve, de nem gyakorolták vallásukat. Ahhoz, hogy valóban tiszta szívvel elköteleződjenek, meg kell ismerniük Krisztus tanítását, ami ugyan egyszerű, de éppen ebből az egyszerűségről fakadóan nehéz róla beszélni, és inkább a tettek révén kerülhetünk közelebb a megértéséhez.

Jegysekkel is foglalkoztunk, megszvtva saját tapasztalatainkat, és arról beszélgetve, mire is készülnek tulajdonképpen. Napjainkra a házasság ugyanis sokat veszített eredeti értékéből, és sokan

– *Érdekes fordulat, gondolom, tanácsokkal azért segítettél a férjedet. Te ezután hová mentél tovább?*

– Igen, hogy úgy mondjam, a Szent Imre Művelődési ház ügye „családban maradt”, és igyekeztem segíteni a férjem munkáját. Én egy hosszabb betegség után a TEMI – a Területi Művelődési Intézmények Egyesülete – Borostyán Művelődési Házában folytattam a munkám Szolnokon, ahol már akkor is fenntartási gondokkal küszködünk, azóta meg is szűnt, illetve átalakult a ház. Leginkább a fiatalok voltak a célcsoportunk, és már pár év távlatából is érzékelhető volt a változás, hogy egyre nehezebb a fiatalabb korosztályt megszólítani. Ennek ellenére mindig akadnak kreatív, kezdeményező-kész ifjak, akikre lehet építeni. A Versegly Ferenc Könyvtár és Művelődési Intézet után 2013. január 1-jétől a Nemzeti Művelődési Intézet Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Irodájának megyei módszertani referenseként dolgozom.

– *A Versegly Ferenc Könyvtár és Művelődési Intézet munkatársaként jártatok a megyét. Mi a legfontosabb tapasztalatod, következtetésed?*

– A következtetések, tapasztalatok illusztrálására, ha megengeded elmesélek egy rövid epizódot utazásainkból. Tájéloadás sorozatunk keretében kis faluba utaztunk egy szolnoki népzenekearral. A zenés előadásra sokan eljöttek, és látszott, hogy mennyire hiányolják a hasonló eseményeket. Jó hangulat volt, és nem akartak hazamenni. Az egyik erdélyi fiatalember a zenekarból az előadás után elkezdett beszélgetni a helyiekkel, és a maga közvetlen, kedélyes módján megkérdezte, hogy mit csinálnak a szabadidejükben. Szoktak-e dalolni, játszani? Milyen nővényeket termesztetek? Semmit? Hát, az hogy lehet? Tévét néznek helyette? Sokakon látszott a rácsodálkozás, hogy tulajdonképpen miért is. És nem mondom azt, hogy ezek után a falu aprajánagyja bőszen elkezdett dalárdákat szervezni vagy bevetni a gazosan álló veteményeskertet, de a történet azt illusztrálja, hogy van remény, és ennek megerősítésében lehet szerepünk. Mi kell, hogy legyünk a kovász, a többi már a közösségen múlik. Remélem, hogy az előttem álló évek alatt sikerül ennek a küldetésnek eleget tennem.

– *Én is ezt kívánom a további munkádhoz. Köszönöm a beszélgetést!*

VII. Váci Egyházmegyei találkozó

az elszigetelődés még egy keresztény közösségben is. Voltak apróbb sikerélményeim, amikor több ember eljött egy-egy programra, de a munkám legnagyobb részét inkább az épület működésre való alkalmassá tétele tette ki. Rengeteget pályáztam felújításra, selejtezett bútorokat szereztem iskolákból, de szakmai téren nem éreztem gyümölcsözőnek ezt az időszakot, néhány kivételtől eltekintve. Megtapasztalhattam viszont a valóság rideg, másik arcát, ami a problémák orvoslásához elengedhetetlen. Később rájöttem, hogy ha az egyházközösség életének, eseményeinek szervezésében önkéntesként

csak egy hivatalos aktust látnak benne, melyet bármikor el lehet törölni, és újat lehet kezdeni. Arról próbáltuk meggyőzni a házasulandókat, hogy érdemes hosszú távra tervezni, és amikor oltár elé vonulnak, tényleg bátran, de őszintén, életre szólóan döntsenek egymás mellett.

– *Valóban szép és fontos feladatok. Végül tehát úgy döntöttél, hogy az egyházban való tevékenységed önkéntesként végzed. És mi történt a Szent Imre Művelődési Házal?*

– A sors iróniája, hogy a helyemet a férjem vette át, akinek végül sikerült eredményesen működtetni a házat, és egészen nyugdíjazásáig volt a vezetője.